మెట్లు

౧

ఆ మాలపిల్ల తెల్లబోయి చూచింది, తమగూడెంబయట ఆగిన కారులోంచి దిగిన ముగ్గురు బాలికలనూ, ఒకయువకుణ్నీ ! ఎంతచిత్రమైన బట్టలు కట్టుకున్నారు. ఎంతతెల్లగా ఉన్నారు. వాళ్ళు కారులోంచి దిగగానే ఏదో గుమ్మైనవాసన ఆచుట్టుపక్కలంతా ప్రసరించింది!

ఈలాఅనుకొని ఆ పదునాలుగేళ్ళ ఈడుగలబాలిక తనవైపు చూచుకుంది, ఉతుకుఎరగని చెరిగిపోయిన తనపాతపోగులు పరిశీలించుకొంది ఆ చిరుగుపాతే చీరలా వల్లెవేసుకుంది అప్పుడప్పుడు తానూ తలగడుగు పోసుకుంటుంది. అయినా తనవొళ్ళు ఆలా గుమ్మన వాసనేస్తుందా.

ఆదిగిన బాలికల బంగారపు ఒడలి కాంతులు చూచింది. తనదేహం కారునలుపు ! పళ్ళుతెలుపుమాత్రం ఆ బాలికలు జుట్టు ఎంత అందంగా దువ్వుకొన్నారో ? ఆపూలో ? ఆలాంటిపూలే పూయవు తమగూడెంలో.

వాళ్ళువేసుకొన్న బంగారుహారం, చెవులకుపెట్టుకొన్న ఆలోలాకులు, చేతుల ఆసన్నని బంగారుగాజులు, అమ్మో వాళ్ళుతొడుగుకొన్న ఆచెప్పులేమిటి, కిరస్తానీమిసమ్మతొడుక్కునే జోళ్ళకన్న ఎంత అందంగా ఉన్నాయో ?

వాళ్ళు కారెక్కివచ్చారు. అప్పుడప్పుడు దున్నపోతు స్వారితప్ప తనకేముంది. వాళ్ళు ఎంత తియ్యగా మాటాడుకొంటున్నారు ? మధ్య మిసమ్మ మాట్లాడే ఇంగిలీషూ మాటాడుతున్నారు.

తనతల సంతనాడుతప్ప నూనే మెరుగును. తంగేడుపూలు, పొలంగట్టువ బంతిపూలుతప్ప తాను పూలే మెరుగును. శివరాత్రి తీర్థంరోజున తాను గడ్డికోసి బజారులో జట్కావాళ్ళకమ్మి తేవచ్చిన డబ్బులో అప్పుడప్పుడయ్యేకియ్యకుండా దాచుకొన్న అణా, అర్ధణా, కానీలు పోగుచేసుకొన్న పదణాలమూడుకానులతో కొన్న మాయవెండికడియాలు మురుగులేగాతనకు?

ఆ బాలికకు యౌవనం తొంగిచూస్తున్నది. పదునాలుగేళ్ళయినా కాయకష్టంచేసే జాతికాబట్టి త్వరగా ఈడురాదు. యౌవనం పొంగి పొర్లే ఆముగ్గురునాగరక బాలికలకు కనుముక్కుతీరు లెట్లాఉన్నా వయ్యారం దేహమసృణత్వము బంగారురంగు ఆ ప్రదేశం అంతా కాంతించాయి.

ఈ మాలపిల్ల మాచి. మోము రేఖలు శిల్పసౌందర్యాలు, విశాల నయనాలు సినీమాతారలు చూచి ఉడుకుబోతుతనంతో కుంగిపోవలసినవే.

ఈనాడు మాలమాచి ఆ అందాలబాలికల చూచి తెలియరాని ఆవేదనలో కుంగిపోయి కన్నులనీరు తుడుచుకుంది.

ఆరాత్రి మాచికి నిదరలేదు మాచికి పోతిగాడి సంబంధం కుదిర్చాడు తండ్రి. పోతిగాడు దున్నపోతులా ఉంటాడు. పోతిగాడు తనకు వద్దు ఈమాలగూడెం తనకువద్దు! చదువు. ఆపిల్లలులాఅవ్వాలి. అలా కారు ఎక్కాలి. అలాంటి నగలు, అలాంటి చీరలు, అలా! అలా!

౨

మా చెమ్మన్స్కూలు ఫైనలుపరీక్షలో నెగ్గింది తనఊర్కు వచ్చింది.

“ బాబూ! ఈవూరులో ఉండలేను ” అంది. ఎంతమందిబతిమాలినా ఉండనంది. ఇరవదవఏడున ఖద్దరుచీరా, ఖద్దరురయికా తొడుక్కొని

హరిజన సుందరి మాచెమ్మ సంపూర్ణ యవ్వనంతో మాలపల్లి చివర కరణంగారి మామిడితోటలోని పూతపూచిన గున్నమామిడిలా ఉన్నది. కాకతి సీమ కాలోత్పల విగ్రహంలా ఆమె వికసించింది.

ఆమె ఎంతచదువుకున్నా రంగేమి మారుతుంది? ఎంతచక్కని చీరలు కట్టుకున్నా నల్లరంగును బంగారం చేయలేవు. రహస్యంగా ఇంగ్లీషు మాస పత్రికలు కొనుక్కొంటూ! అందులో ఆంగ్ల అమెరికను స్త్రీలు అందాలు ఏలా సేకరించుకుంటారో చదివేది.

ఇంటిదగ్గిర పోరుపెట్టి తనగ్రామపుహరిజన సంఘంవారి సహాయంతో చెన్నపట్నం దుర్గాబాయమ్మగారి ఆంధ్రమహిళా సభవిద్యాలయంలో ఎనిమిదేళ్ళు చదివి మొదటి తరగతిలో కాశీవిశ్వవిద్యాలయ ప్రవేశపరీక్షలో కృతార్థురాలైంది.

ఉచిత విద్యావేతనం సంపాదించింది ఇంటరు చదవడానికి.

చదివే రోజుల్లో రెండుమూడు సంబంధాలు, తండ్రి తీసుకొని వచ్చాడు. ఒక హరిజనబాలుడు ఇంటరులో నెగ్గి తాలూకాఫీసులో గుమాస్తా ఉద్యోగానికి, ప్రభుత్వపు ఉద్యోగాల సమితివారు ఎన్నుకొన్నారు. మాచమ్మ ససేమిరా నేను పెళ్ళిచేసుకోనంది.

ఆరోజు సాయంకాలం తన ఊరుబయట కనబడినకారు కారునుంచి దిగివచ్చిన అప్సరలు, ఆవయసుకాడు వారి కిల కిల సంభాషణలు, ఆ పడుచుల వయ్యారినడకలు, వారిచీరలు, వారి నగలు వారిదేహపు మిసిమితనం ఆహా ఆమె గజ గజ వణికింది.

చిన్నబాలికగా స్నానంఅంటే అసహ్యించుకొనేది. దుర్వాసన కొట్టే తాను చుట్టబెట్టుకొన్న పాతపేలిక తడవడంఅంటే ఆమెకు కోపం

వచ్చేది. సంతలో తెచ్చుకొన్న నూనె రాసుకోవడమూ అసహ్యమే !

అలాంటి ఆబాలికకు ఆమోటారుకారు ఆ మూవురుబాలికలు ప్రథమ సోపానపంక్తి అయ్యారు.

ఆమెలో ఏమి స్పందించినదో ! అదివరదాకా ఉన్న గూడెం మండి పోయింది ఆమె చూపులో—ఆ పొలాలు నేలలోనికి కుంగిపోయాయి. కాల్చిన పందిమాంసం, ఎండుచేపలు, రొయ్యలు కాలకూటవిషాలై గంజి విషధార అయ్యింది.

మూడురోజులూ మాలగూడెంలో యమయాతన సలిపి, నాల్గవరోజు నమదరాను వెళ్ళిపోయింది.

3

మాచమాంబఅని పేరుమార్చుకున్నది. ఇంటరుపరీక్ష ప్రథమతరగతిలో నెగ్గి విద్యార్థివేతనంతో వైద్యకళాశాలలో చేరింది

అందరితోనూ మాట్లాడేదికాదు మాచమాంబ. చదువుకొన్న కళాశాలలో అతిజామిందారికంగా మెలిగింది. ఎవ్వరీబాలిక ఎవ్వరీమాచమాంబ అని ఇంటరు విద్యార్థులు, విద్యార్థినులు కళ్ళతో ప్రశ్నిస్తే తాను మాలపిల్లనని చెప్పుకోలేకపోయింది. మంచిటాల్కంచూర్ణం, పలచని పెదవులరంగు చక్కని సెంట్లు, పాము కుబుసములాంటి చీరలూ అవీ కొనేందుకు వచ్చిన విద్యార్థి వేతనం చాలకపోతే, తిండి తక్కువతిని అవన్నీ సంపాదించుకొన్నది.

వార్ధాఆశ్రమం వెళ్ళి హరిజనబాలిక అవడంవల్ల మహాత్ముని ఆశీర్వాదాలు, ఇతరనాయకుల అభినందనాలుపొంది, కొంతవేతనం సముపార్జించుకొని మదరాసువచ్చింది. అక్కడస్త్రీల వేషభాషాదులలోని నిరాడంబరత స్నిగ్ధసౌందర్యమూ చూచి, సేవాగ్రామ ఆశ్రమంలో ఉన్నంతసేపూ ఏదో బాధకు లోనయింది కాని ఏదర్శనమైతే ఆమెనుమాలపల్లికి దూరంచేసిందో ఆ ఆశ తిరిగి మదరాసుకు రాగానే ఆమెను తనపంథానే నడిపింపచేసింది.

బాలకుల పొగడ్తలలో "ఈచీర బాగున్నది, నీవేషం మహాద్భుతం" అన్నముక్కలే వినేదికాని "నువ్వు సౌందర్యరాణివి" అన్నమాట ఒకనాడూ వినలేదు.

ఒకతోటివిద్యార్థి ఎప్పుడూ మాచమాంబను అనుసరించేవాడు. అతడు ఆమెతో ఎంతో స్నేహం చేశాడు. ఆమెను సినీమాలకు తీసుకువెళ్ళాడు. ఆమె దగ్గరగా చేరి రెండుమూడుసార్లు ఆమెదృఢవక్షోనిధులపై హస్తతలం పారించి స్పర్శించి, అదిమినాడు. అప్పుడా బాలికకు వివశత్వం కలిగింది. ఒళ్ళంతా విద్యుల్లతల్లు ప్రసరించాయి. కాని ఆబాలుడు తన్ను ప్రేమించి అలా చేయలేదనీ, తన్ను క్షుద్ర జాతిబాలికగా ఎంచి, క్షుద్రజాతివారికి నీతి నియమాలుండవని ఎంచి, వాడు ఈలాతన్ను అవమానం చేశాడనీ భావం కలిగిందామెకు.

ఆమె అవమానంతో కుంగిపోయింది తోకతొక్కినభుజంగిలాబుస్సుమన్నది. మరునాడా బాలుడు సంతోషంతో పల్కరించగానే వానితో "ఓరి దుర్మార్గుడా నేను హీనజాతిదాననుకదా. నీపవిత్వానికి అడ్డంపెట్టననుకున్నావా? ఇక్కడనుంచి నాతో మాట్లాడకు, నువ్వు విషపుజంతువవు!"

అని మండిపోయింది. ఆ యువకుడు తెల్లబోయి తలవాల్చుకుని వెళ్ళిపోయినాడు.

ఆమె ఆనాటినుంచి తనతరగతిలో బాలకులతోగాని, తన కాలేజీలోని ఇతరతరగతుల యువకులతోగాని మాటలాడటం మానివేసింది.

ఒకనాడు మాచమాంబిక ఒక ఆచార్యుని ఇంటికి వెళ్ళింది. అప్పుడప్పుడు తెలియని విషయాలు చెప్పించుకోనడానికి విద్యార్థులు విద్యార్థినిలు తమకు వివిధపాఠాలు చెప్పే వివిధ ఆచార్యుల ఇళ్ళకు వెళ్ళే అలవాటువుంది.

ఆ అలవాటుచొప్పున మాచమాంబ తానున్న బాలికా వసతిగృహంనుంచే బయలుదేరి తమతరగతికి ఆచార్యులలో ఒకరిబనకు ఏదోపాఠం చెప్పించుకోడానికి వెళ్ళింది. ఆమె చదువుదీక్ష ఆ ఆచార్యులకు తెలుసును. ఆమె గ్రహణశక్తి తక్కువే. కాని, అది తెలుసుకొన్నంతవరకు నిద్రాహారాలు మానివేస్తుంది. తెలుసుకొనికాని ముందుకు అడుగువేయదు.

ఆ ఆచార్యులు మధ్యమవయస్సుకలవాడు ఆమె సౌందర్యం అతన్ని ఆకర్షించలేదు. ఆమెయవ్వనం, ఆమెదీక్ష, ఆమె దేహపుబిగి అతని హృదయాన్ని కలతపెట్టాయి. ఈబాలిక ఎవరో పేదవారిబిడ్డ. కొంచెం అనునయిస్తే తనకోర్కెను ఎందుకామె తీర్చరాదు ?

ఆరాత్రి ఎనిమిదిగంటలకు పాఠం. ఆ ఆచార్యులు ఆమెను తనప్రిక్కనే సోఫాపై కూర్చుండబెట్టుకొని బోధిస్తున్నాడు. ఏయాదాలాపంగా వేసినట్లో తనచేయి ఆమె తొడపై వేసినాడు. ఆమె పాఠంచదివే దీక్షలో ఆ చేయి నంతగా గమనించలేదు. ఆచేయి- ఆచే... నెమ్మదిగాఆమె బొడ్డు కిందకు జరిగింది. ఆమెకు ఒక్కసారిగా మెలకువవచ్చింది. ఆమె గభుక్కు

న ఆతనిచేయి తీసిపారవేసి, లేచి, ఆడుపులై " మీకు బుద్ధిఉందా, ఇదా మీరుపాఠంచెప్పడం ! " అని ఆపుస్తకాలన్నీ అక్కడేఉంచి విస విస గది విడిచి వెళ్ళిపోయింది.

తన సొమ్ముసంచీ మొదలైనవి ఉంచుకొన్న అలంకరణపుసంచీ అక్కడే ఉండిపోయినందున తిన్నగా నడిచే తన వసతిగృహంచేరింది.

అందరు ఆచార్యులు అందరువిద్యార్థినులూ అలాగే చేస్తారా ? లేక తనకొక్కర్తికే ఈ పరాభవమా ? ఆమె కుంగిపోయింది. ఆ మరువాడు ఉదయం ఆ ఆచార్యులు ఆమెగ్రంథాలు, సంచీ అన్నీ పంపిస్తూ ఆ అలంకరణపుసంచిలో ఒక లేఖఉంచాడు.

"అమ్మాయీ క్షమించు! ఇది నా అపచారంకాదు! నేనుఒంటివాడను. భార్యపోయిన మధ్యకాలపువాణ్ణి. వైద్యాలయంలో దాదులు నాకోవిధమైన తృప్తితీరుస్తున్నారు. కాని సరియైనమందుకూ, ప్రకటనపు మాయమందుకు నాకు తేడా తెలిసిందికాదు. రాత్రింతా నిదరపట్టలేదు. నేను పడినబాధ అనంతము! కంచెచేనుమేస్తే లోకం నాశనమే ! నేను నలభైఒక్కఏళ్ళ వాడిని. నాకు భార్యలేదు_ ఇద్దరుబిడ్డలు. ఇద్దరూ మేనమామలకడ బెంగుళూరులో చదువుకొంటున్నారు నిన్నుగురించి విచారిస్తే నువ్వు హరిజన బాలికవనీ చెక్కుచెదరని శీలంకలదానివనీ తెలుసుకున్నాను. నువ్వు నన్ను వివాహంచేసుకో_నేను తెలుగు బ్రాహ్మణుణ్ణి! నువ్వు నన్ను ప్రేమింపలేకపోవచ్చును. కాని ఉత్తమగృహిణీ ధర్మమే ప్రేమకాగలదని నా నమ్మకము. నీకుఇష్టముంటే నీకున్న కుంకుమపువ్వురంగుచీరకట్టుకొనిరా! లేకపోతే ఏచీరకట్టుకున్నా సరే ! ఆలోచిస్తానుఅనదలచుకుంటే పువ్వులులేని తెల్లచీర

కట్టుకురా! ఇంట్లోకుంతవ్యక్తైన రావు" అని అతడు ఉత్తరం వ్రాశాడు ఆయనపేరు డాక్టరు సి. పి రావు.

౪

మాణిక్యాంబిక ప్రభుత్వ వైద్యశాలలో వైద్యురాలయినది. భర్త డాక్టరురావుగారు తెల్లాగులోనే జిల్లా ముఖ్య వైద్యాధికారి అయినాడు. మాణిక్యాంబపేరు డాక్టరుమాణిక్యాంబారావు. ఆమెఅసిస్టెంటు సరసుగా ఉన్నది. ఆమెకు డాక్టర్ రావుకు ఆమె కాలేజీవిద్యార్థినిగా ఉన్నప్పుడే వివాహంఅయింది.

డాక్టరురావు గురువుగారి వివాహఉత్తరం పదే పదే చదువుకొని మాణిక్యాంబ ఆలోచించుకొన్నది. ఉత్తరంవచ్చిన మూడురోజులవరకూ ఆమె కదే ఆలోచన. తాను హిందూజాతి కాళికింద నలుపబడుతూఉన్న మాలపిల్ల. డాక్టరురావుగారు బ్రాహ్మణుడు. పెద్దవాడయితేఏమి. పద మూడు పన్నెండు సంవత్సరాలతేడా పెద్దతేడాకాదు. తనతోటి యువకులు తన్ను వివాహంచేసుకుంటారా? ఆరేడువందలజీతము, కారుకలిగి ఉన్నభర్త-తన చదువుపూర్తి—తనకు కావలసినచీరలు—నగలు—కారు—తనచదువున కాయన కిరీటం కాగలడు.

ప్రేమా? తనకు ప్రేమఅంటే ఏమీతెలియదు, డాక్టరురావు అంత అందమైనవాడుకాడు. అతన్ని తాను ప్రేమించగలదా? ప్రేమఅనేది జంతుధర్మానికి-మానవమన స్తత్వం రంగరించిన ఒక మంచు-తాను ప్రేమించ గలుగునో లేదో! ఏదైనా ఆయన్ను వివాహం ఆడడంవల్ల తనకు అన్నీ లాభాలే!

ఏకారణంవల్లనయితేఏమి. ఆ ఉత్తముడు తన్ను వివాహం చేసుకుంటానన్నాడు.

ఆమె మూడవనాడు కుసుంబాచీర కట్టుకు వెళ్ళింది అందాకా వక తెల్లచీర కట్టుకొనివెళ్ళేది. ఆ మరునాడు సాయంకాలం ఆమె పుస్తకాలు పట్టుకొని డాక్టరురావుగారింటికి వెళ్ళింది వారు పెళ్ళివిషయం అన్నీ మాట్లాడుకున్నారు.

పెళ్ళి రిజిష్టరూ అయింది, హిందూవివాహంచొప్పునా అయింది వైద్యకళాశాలాచార్యులు, వైద్యాధికారులు మొదలైనవారెందరో వచ్చివారు. కాని ఆమె తన తలితండ్రులనూ, చుట్టాలను ఎవ్వరినీ రావద్దంది.

భర్త తనకు ఈనాడు అన్నిసౌకర్యాలు పొందడానికి కారణం అయ్యాడు. కావలసినన్ని ముద్దనిసుముక్కాలు చీరలూ ఉన్నాయి. చక్కని అతినవీనరకపు నగలు, అందమైనకారు, జిల్లావైద్యాధికారి బంగాళా ఇంగ్లీషుక్లబ్బు. అనుకున్నవి జరుగుతున్నాయి. కాని! కాని!

భర్తకు మొగం అందం కాకపోయినా ఇరవయ్యోవన్నె బంగారు చాయ. తాను గర్భవతికావచ్చు. పురిటికి సెలవు పుచ్చుకొంటుంది. తనకుపై అధికారైన భర్తపురుడు పోయగలరని ఆమె కలలు గన్నది.

ఆమెకు కామతృప్తి, భర్తకుకామతృప్తి అవుతున్నది భర్త ఒక విధంగా రసికుడే. తనకేమితెలియును రసికత! అందుకై ఎన్నో స్త్రీపురుష సంబంధగ్రంథాలు చదివినది. కష్టపడే విద్యార్థినిగా తయారయింది. ఈవిషయంలో కష్టపడే విద్యార్థినే.

వారి వివాహం అయి మూడేళ్ళు నడిచింది. కాని వారిద్దరిలో ఏదో అసంతృప్తి ఉన్నదని ఆమె గ్రహించేది. ఆమె యవ్వనం చూచి ఉద్భవిం

చిన వాతావరణం చూడక; తొందరపడి ఆబాలికను చేసుకొన్నాడు. తన గతి నల్లకుక్కను తెల్లకుక్క చేసే ప్రయత్నం అయింది. మంగలి బ్రాహ్మణుడెల్లా అవుతాడు? ఆ అనాగరకజాతిస్త్రీ ఎంతచదువుకుంటే ఉత్తమసంస్కారుని భార్య కాగలదు? అతని మొదటిభార్య జ్ఞాపకం వచ్చింది. బిడ్డలను అప్పుడప్పుడు బెంగుళూరు వెళ్ళి చూచివచ్చాడు.

భార్య తన కాగిలింతకువచ్చిన మొదటిసంవత్సరం అతడు కామతృప్తి నందేవాడు. తరువాత అతడు ఆమెలో ఏదో లోటును గుర్తింపసాగినాడు ఆమె తనదేహం అతనికి అర్పించేది. కాని ఆమె ఎక్కడో ఉండేది? ఆమెలేని ఆమె- దేహమాత్ర మూర్తిగా తోచి అతడు వ్యధనొంది భార్యను తన పడకగదికి పిలిచేవాడుకాదు.

ఆమె బాధపడేది. అతడు పట్టిపురుషుడుగా తన్ను కోరేవాడు తానుపూర్ణపురుషుని వాంఛించింది. అతడు పశువులావచ్చి పశుతృప్తిపొంది తన్ను తన పడకగదికి పొమ్మనేవాడు.

౫

ఒకనాడు లేడీఆస్పత్రిలో లేడీఅసిస్టెంటు సర్జనుడాక్టరు మాచమాబారావుగారు ఒకస్త్రీరోగిని వైద్యాలయంలో చేర్పింపవలసి వచ్చింది. ఆమె గర్భవతి ఆరోగికి ప్రతిపురుడూ అసాధ్యమై ప్రాణాంతమువరకూ వస్తున్నది. ఆ వచ్చినస్త్రీ ఖద్దరుధారిణి. ఆమెకు ఏరోగమూలేదు. కాని పురుడుమాత్రమే కష్టం. ఆమె ముగ్గురు ముత్యాలలాంటి బిడ్డలతల్లి!

వారిద్దరు ఈమాటా ఆమాటా చెప్పుకొనడం ప్రారంభించారు. ఆగర్భగుర్విణికూడా తనభర్తకు రెండవభార్య. ఆమె తనభర్తనుగూర్చి మా

కు రెండుసార్లు చెప్పుకొని ఆనందించింది. ఆమె మహదానందము వైద్యురాలు మాచమాంబకు ఆశ్చర్య కలుగజేసింది.

రోగి:—డాక్టరుగారూ మా వారికి వచ్చు జీతం అరవైరూపాయలన్నా మా సంసారం ఏదో గుప్తంగా లోటులేకుండా జరుగుతున్నాదండి. ఈ యుద్ధంవల్ల ఖర్చు ఎక్కువైనమాట నిజమే కాని యుద్ధభత్యం ఇంకో పది రూపాయలిస్తున్నారు. మాకు భూములువల్ల సాలుకు ఆరువందలవచ్చునవి. పంటలకు ఖరీదులు ఎచ్చి ఇప్పుడు పదిహేనువందలు వస్తున్నాయి,

డా॥మాచ:—అప్పుడు మీసంసారం చక్కగా జరుగుతోందన్న మాటా?

రోగి:—ఆ!

డామా:—ఒక వారంరోజులలో మీకు పురుడు వస్తుంది. ఇంత వరకూ ఆలశ్యం చేశారేమమ్మా?

రోగి:—నేను మావారిని ఎలావదిలి ఉండగలను డాక్టరుగారూ వారు వండుకొంటారు. పిల్లలను చూసుకోగలరు మా సవతిపోయినఏడే నా పెళ్ళి. తర్వాత మూడేళ్ళవరకూ నేను కాపురానికి రాలేదు తాలూకాఫీసుపని-ఎన్ని తాలూకాలో బదిలీ-తామే తమకూ, తమఇద్దరిబిడ్డలకూ వంట చేసుకొనేవారు ఇప్పుడు నేను వారిని ఎల్లా వండుకోనివ్వగలను చెప్పండీ?

డా॥మాచ:—మీకు ఇద్దరు సవతిబిడ్డలా?

రోగి:—అవునండి నేనుకాపరానికి వచ్చినప్పటినుంచి ఆ పిల్లలు “అమ్మా, అమ్మా” అంటూ నన్ను వదిలితేనా? నా బిడ్డలమీదకన్న వాళ్ళమీదే నాకెక్కువా ప్రేమండి.

ఆమెపురుడు డాక్టరు మాచమాంబరావు తానే స్వయంగా పోసింది. ఆమె భర్త, కాపురంచేసే ఇద్దరిసవతికూతుళ్ళు, ఆమెస్వంత బిడ్డలు అందరూ ఆ బాలెంతను చూడడానికి వచ్చారు. వారి ఆనందము వర్ణనాతీతము. డాక్టరు మాచమాంబారావు కన్నులనీరుతిరిగింది.

గర్భవతి అవడం ఎంతఆనందం? గర్భవతులుగా ఉన్నప్పుడు స్త్రీలు అందవికారాలు పొందుతారు. అది అందవికారమా? అలా పాలిపోయి, లావెక్కి నీరుపట్టి కదలలేక ఆస్త్రీలు దేవతామూర్తులలాఉంటారే? బిడ్డలకనడం పశుధర్మం. బిడ్డలకు పాలివ్వడం పశుధర్మం. బిడ్డలను రక్షించడం పశుధర్మం బిడ్డలు పాలు తాగేటంతవరకు ప్రేమించడం పశుధర్మం. కాని అలా పెద్దవారైన బిడ్డలను, తలితండ్రులను చుట్టాలను, స్నేహితులను ప్రేమించడం? అది మానవధర్మం దివ్యధర్మం.

అది వర్ణనాతీతం, తన పొంకాలైన వక్షోజాలు బిడ్డలకు ఎప్పుడు పాలియ్యగలవు. తెల్లని ఆ అమృతధారలు తనబిడ్డ గబుకు గబుకున పుణుక గలదు?

ఆ బిడ్డలతండ్రి, ఆ బిడ్డలు తనగర్భాన మూర్తించడానికి కారణం తనభర్త! తనభర్త జిల్లావైద్యాధికారి! ఒక బ్రాహ్మణుడు. తనకై క్రింద కుదిగిన వ్యక్తి! తన్ను చేయిబట్టి పైకెక్కించిన దేవతామూర్తి—తన బిడ్డలకు తండ్రికావాలి. తనకేరి బిడ్డలు-తన్ను "అమ్మా" అని పిలవరూ డాక్టరుగారిని-"నాన్నా" అని పిలవరూ! వారు తనకు సర్వానాగరీకతలు ధారపోశారు. వారు దేవతామూర్తి-వారుభగవంతుడు-తానెవరు?-తానెవరు?-

ఆరాత్రి ఆమె సాధారణంగా అలంకరించుకొనే విధంగా అలంకరించుకోలేదు.

ఆమె సాయంకాలమే తలంటుకొన్నది. నల్లటి తనపొడుగాటిజుట్టు వదులువాల్జడ వేసుకొంది. కనకాంబరాలు తలలో ధరించింది. చెవుల దుద్దులుమాత్రం. మెళ్లో పుస్తెలతాడు. ఒక సన్నని బంగారుగొలుసు. నుదుట ఇంత కుంకుమబొట్టు. బంగారురంగు రవిక. కుసుంబారంగుచీర కుసుంబా రంగుగాజులుధరించింది.

నల్లటి ఆమెమొగాన పౌడరులేదు. పెదవుల ఎఱుపురంగులేదు

ఆమెరాత్రి వారిద్దరిగదికీ మధ్యనున్న తలుపు తెరువబోయి, అది వేసిఉండటంవల్ల, వారి గదిలోకి వెళ్ళే ముఖ్యద్వారం వెంటనే లోపలికి వెళ్ళింది.

ఆ జిల్లావైద్యాధికారి పురుషుడు. కుంగి సోఫాలో కూర్చుండి చుట్ట కాలుస్తూ ఏదో వైద్యపత్రిక చూస్తున్నారు.

మాచమాంబ తిన్నగా భర్తదగ్గరకు వెళ్ళి సోఫాదగ్గిర భూమిమీద మోకరించి భర్తవొళ్లో తలవుంచింది.

ఆయన తెల్లబోయాడు. ఎవరీమె? ఆమాలపిల్లా ?

ఆమె సంపూర్ణమూర్తిగా, పూర్ణభార్యగా వచ్చినదన్న ఒక పరమ శ్రుతి ఆయన హృదయంలో మారుమ్రోగింది. ఆయన గడగడలాడిపోయాడు! ఆమె ఎక్కడో ఏదో గ్రామంలో ఊరిచివర ప్రపంచాన్ని తెల్లబోతూ చూస్తూఉన్న అనాధబాలికయై ఒకదేవునికై ఒకపరమపవిత్ర నాథునికై, జీవితానికై చేతులుచాచి నిలుచుండిపోయిన బాలికయై ఆయనకు గోచరించింది.

ఆయనలోని పురుషత్వము, మానవత్వము, దివ్యత్వము, భర్తృత్వము, జనకత్వం ఒక్క మహాపుష్పంలోని అన్నిరేకులై విప్పారినవి.

అతడామెను తన హృదయానికి గాఢంగా, గాఢంగా, లలితంగా, తమిగా, గౌరవంగా, కామంగా, ప్రేమగా, అదుముకొన్నాడు!

౬

డాక్టరు మాచమాంబకు పండులాంటి ఆడపిల్ల పుట్టింది. భర్తగారి తల్లిపోలిక అట.

జిల్లావైద్యాధికారి డాక్టరు సి. సి. రావుగారు నల్లని తన మాలపిల్లలో భారతిజాతియొక్క అడుగుమెట్టు చూచినాడు. పైమెట్టు అడుగుమెట్టు ఒకటే. భారతదేశంలో పంటపండవలసిన కాలిభూమి తనభార్య. ఆనలుపు బంగారానికి రెండవ ఛాయ!

ఆమె హృదయం కోటిబంగారాలవిలువ. ఆమె అమృతమూర్తిఅయిపోయినది. ఆమె నీలనీరదగాత అయినపార్వతి! ఆమేధరిత్రీమాత! ఆమె ప్రపంచాన్ని కరిగించే ప్రేమతో తన సవతిబిడ్డలను హృదయాని కదుముకొన్నది.

తనబిడ్డకు తానే రొమ్మునకుడుపుతూ వైద్యరాజయిన భర్తను బ్రహ్మానందవీక్షణాలతో చూస్తున్నది.